

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. II. Ad Martyrium verum & propriè dictum requiritur mors, violenter
illata non resistenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

acceptatum, non esse Martyrium adu-
 ltorum, sed parvulorum; quia tales homines,
 quamvis verè sint adulti, tamen patiuntur
 instar parvulorum.

Aliter oculi
 si centen-
 tur mori ut
 parvuli,
 eto forent
 adulti,

Hebr. 11.
 Sicuti probabile est hominem adultum
 posse salvari per solam gratiam baptisma-
 lem sine ullo actu supernaturali fidei (si
 v. g. moriatur ante sufficientem proposi-
 tionem articulorum fidei) quamvis scri-
 ptum sit de adultis ad Hebr. 11. vers. 6.
Sine fide (scilicet actuali, de qua ibi tra-
 ctat Apostolus, ut patet ex contextu)
impossibile est placere Deo. Quomodo ergo
 salvatur talis adultus? Respondeo sal-
 vatur non ut adultus, sed ut parvulus;
 utpote per solam gratiam baptismalem
 sine ullo merito proprio condigno vitæ
 æternæ.

Sic referato primo mysterio, aggredia-
 mur secundum, pro quo majoris explica-
 tionis gratiâ erit

CONCLUSIO II.

Ad Martyrium verum & prop-
 riè dictum requiritur mors,
 violenter illata non resi-
 stenti.

28. Nullus cen-
 sendus
 Martyr nisi
 cui non re-
 sistenti
 mors vio-
 lenter in-
 fertur.

Utraque pars suos habet antagoni-
 stas; est equidem communis sensus
 Ecclesiæ, quæ non solet colere pro veris
 & propriè dictis Martyribus, nisi quos
 gladius persecutoris abstulit absque repu-
 gnantia, exemplo Christi, qui testimo-
 nium dedit veritatis, patiendo mortem
 violentam sine contradictione: nam cum
 pateretur non comminabatur, sed tamquam
 ovis coram tendente se obmutuit, & non
 aperuit os suum.

Unde commune dictum: *Martyr non
 pugnat*: & qui illud non curat, eum tam-
 quam communi sensui obstrepentem nec
 audire, nec curare debemus; sed magis
 auscultanda sunt verba Doctoris Angelici
 3. parte quæst. 66. art. 11. in corpore:
*Et ideo præter Baptismum aque, potest aliquis
 consequi Sacramenti effectum ex passione Chri-
 sti, in quantum quis ei conformatur pro Chri-
 sto patiendo. Conformatur, inquam, susti-
 nendo mortem sine meritis mortis, ab ini-
 micis fidei, pro veritate fidei, non relu-
 ctando. Sed expendamus singula.*

29. Unde re-
 quiritur
 mors vel in

Primò ergo requiritur mors, re ipsa qui-
 dem ad completissimum, & securissimum
 genus Martyrij: attamen sufficeret ad ve-

rum Martyrium, quòd esset talis causa
 mortis polita, ex qua naturaliter conse-
 queretur mors, nisi divinitus impedire-
 tur: prout impedita fuit in tribus pueris
 in fornace Babylonica, Joanne Euange-
 lista misso in ferventis olei dolium, & plu-
 ribus alijs, qui ab Ecclesia inter Marty-
 res numerantur. Profectò quòd effectus
 divinitus impediatur auget vim testimonij:
 quippe per hoc fit omnibus manifestum,
 Deum illius causam approbare.

se, vel in
 sua causas

Unde acceptatio illa mortis est tam
 efficax fidei testimonium, quàm si re
 ipsa mors subsequeretur. Quis ergo formi-
 det tales præmium & laureolam Marty-
 rij consecuturos, si in gratia finaliter de-
 cesserint? Taliter autem illos discedere,
 qui fortiter dimicando jam ad terminum
 sui cursûs pervenerant, nisi speciali Dei
 operatione fuisset prolongatus, piè omnino
 credendum est.

Utraque
 enim est ef-
 ficax fidei
 testimo-
 nium;

Et verò licet ab antiquis Tertulliano,
 Cypriano, & alijs sepe confessores illi,
 qui pro Christo pati cœperant; fuerint in-
 ter Martyres numerati, tamen necdum
 lethalia vulnera accepissent, aut sufficiens
 causa mortis posita fuisset; tamen hoc tem-
 pore non solent Martyres vocari, nisi sal-
 tem ærumnis & squaloribus pro Christo
 toleratis confecti, mortem oppeterint; qual-
 iter obierunt Marcellus Papa conjectus
 in stabulum bestiarum, & Leocadia virgo
 carceri inclusa.

Et tales so-
 lum solent
 hoc tempo-
 re pro veris
 Martyribus
 reputari

Parùm quippe refert quo modo, aut
 quo instrumento mors inferatur: sufficit
 ut infligatur alteri, quòd spectatis personæ
 circumstantijs est ei causa mortis: quan-
 tumvis etiam nullum actu causaret dolo-
 rem, quem Deus subindè impedit in Mar-
 tyribus. Ipsa mors est satis ingrata, ejus-
 que acceptatio molesta. At verò si mors
 aliunde superveniat, Martyres non erunt,
 etsi in carcere moriantur.

Numquid ergo veri Martyres, qui mo-
 riuntur in servitio pestiferorum; & qui-
 cumque qualitercumque pro fratribus mo-
 riuntur? Non aulim asserere propter com-
 munem sensum Ecclesiæ in contrarium:
 nusquam enim legitur Ecclesiam censuisse
 ac habuisse pro veris & propriè dictis Mar-
 tyribus, qui animam suam pro fratribus
 posuerunt vel in servitio pestiferorum, vel
 in iusto bello.

30.

Quales non
 sunt qui
 servitio pes-
 tiferorum
 immolantur.

Dico, Pro veris & propriè dictis Marty-
 ribus; quoniam in Martyrologio Ro-
 mano ad 28. Februarij sic scriptum repe-
 rio: *Commemoratio SS. Presbyterorum, Dia-
 conorum, ac cæterorum ministrorum, qui tempo-
 re Valentini Imperatoris, cum pestis sævissima*

Ecc 2
 grassa

gravescentur, morbo laborantibus ministrantes, libentissimè mortem oppetierunt, quos velut Martyres religiosa piorum fides venerari consuevit.

Quamquam velut Martyres religiosa piorum fides eos veneratur. Martyres Rom.

Quos, inquam, velut Martyres, id est, ad similitudinem verorum Martyrum, quamvis tales non sint, religiosa piorum fides, propter excellentiam charitatis (Maiores enim hanc dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amico suo, ait Christus Joan. 15. v. 13.) venerari meritò consuevit; liquidem pro vera causa Martyrij mortem oppetiere, licet non eo modo, quo veri Martyres.

Quæris quis sit ille modus? Beati (inquit *Matth. 5.* Martyr Martyrum) qui persecutionem patiuntur propter iustitiam, quoniam ipsorum est regnum celorum. Beati estis cum maledixerint vobis, & persecuti vos fuerint, & dixerint omne malum adversum vos mentientes propter me, gaudete & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in calis. *Matth. 5. v. 10. 11. & 12.*

Num illi, qui pestiferis inserviunt, persecutionem patiuntur? Quis sic loquitur? Moriuntur quidem pro fratribus; sed aliud est mori, aliud mortem inferri pro fratribus, quod ultimum videtur requiri ex communi sensu Ecclesiæ & DD. ad propriè dictum Martyrium, à quo nolumus recedere propter oppositam paucorum Recentiorum opinionem sine sufficienti fundamento.

31.

Quique tam multum mereri possunt ac veri Martyres.

Quamquam existimem fieri posse, ut tantum mereatur apud Deum, qui inservit pestiferis cum periculo infectionis, & certæ mortis inde proventuræ, quam qui idem ministerium exhibet cum periculo mortis à tyranno infligendæ, futurus utique, & ab omnibus habendus pro vero Martyre.

Quid miramur? Deus est qui facit: qui in illis privilegijs, quæ ex sola sua liberalitate ipse concedit, potest, nullâ factâ alicui injuriâ, hanc, vel illam exigere conditionem, & circumstantiam, quantumvis per illam non addatur ex parte ipsius hominis meritum aliquod majus.

Patet in ipso exemplo Martyrij.

Patet in ipso exemplo Martyrij; nam licet actio externa, neque augeat neque minuat valorem operis, ut multi docent (verè an falsò hinc non disputo) adeoque duo qui æqualem habent volitionem tolerandi mortem pro Christo, sint apud Deum æqualis omnino meriti; tamen si unus re ipsa eam non sustineat, quia carnifex destitit eam infligere; alter verò eam patiat, hic erit re ipsa Martyr, ille verò non, ut communiter omnes docent.

Contra Magistrum de Martinis.

Excipio Magistrum de Martinis, qui contendit propositum sustinendæ mortis

sufficere; idque quia Martyrium est actus virtutis, hic autem à nostra voluntate pendet: porro re ipsa mortem subire non est in nostra potestate, sed pendet ab arbitrio Tyranni.

Respondeo, Martyrium esse actum virtutis, sed externum, sicuti susceptio Sacramentorum, quæ etiam propterea non semper est in potestate hominis. Quis tamen ideo dixerit, solam internam voluntatem suscipiendi Sacramenta, quamvis æqualis meriti cum illa voluntate, quæ conjungitur externæ susceptioni, caulare gratiam ex opere operato?

Bene ergo ad rem nostram dixit Nicephorus lib. 6. c. 20. *Id genus mortis* (loquitur de his, qui moriuntur in servitio pestiferorum) *pietate milita & fide roboratum non multum* (ita vertit Joan. Langus) *videtur abesse à Martyrio. Non multum*, inquam, ergo secundum Nicephorum simpliciter abest à Martyrio.

Profectò cum verus & propriè dictus Martyr nullam spem habeat evadendi mortem, aut certè tormenta per se illativa mortis; equidem qui inservit pestiferis, plerumque sperat se evasurum mortem, & ideo utitur remedijs præservativis, & quando infectas est remedijs sanativis, & non pauci inveniuntur, qui vel non inficiuntur, vel certè liberantur ab infectione, quam ex servitio naturaliter contraxerant.

Itaque mors veri Martyris violentior, & certò inferior, cum alia mors naturalior, & fallibiliter occurrat. Discrepancia latè magna, ut quamvis non multum, at tamen simpliciter id genus mortis abest à Martyrio.

Atque, ut progrediamur ad ultimam particulam conclusionis, scilicet, *Non resistenti*; quis dubitaverit milites ordinariè pugnare cum spe evadendi mortem; imò occidendi invasorem? Finis pugne victoria est; alioquin frustra pugnatur. Quomodo ergo non potius eligunt mortem inferre, quam perpeti? Unde patiuntur mortem magis ex necessitate, quam voluntate. Ecce quanta differentia inter militem pugnantem, & verum Martyrem non resistantem, sed pacificè mortem sustinentem. Nemo ergo miretur si veris Martyribus non annumerentur, qui Martyrum Domino in sua passione non conformantur.

Interim non dubito, quin milites in bello fidei occumbentes plurimum mereantur, si rectò fine & modo bellum gerant. Sæpe etiam contingit, ut pugna obliget sub peccato, ita ut vel pugnandum sit

vel peccandum. Ergo qui tunc pugnam eligit, ne peccet, erit verus Martyr: nego consequentiam. Ratio patet ex dictis de servitio pestiferorum, quod etiam sepe potest esse obligatorum sub peccato.

Cui Deus coronam Martyrij nõ decevit, Potuisset quidem Deus his omnibus decernere coronam Martyrij: quod autem fecerit, unde constat? Scimus Ecclesiam colere festum SS. Maurij & sociorum ejus militum, non quia pugnando occubuerunt; sed quia sua sponte sine resistantia mortem ferre maluerunt, quam imperata facere nefarij Imperatoris. Nescimus autem in tota Ecclesia celebrari festum alicujus Martyris, qui pugnando occubuit: cum tamen indubitanter plures fuerint, qui rectã intentione, vel ob defensionem fidei, vel ob defensionem Reip. pugnantes, mortem opteterint.

Fatetur Martyrem Eleazarum, qui 2. Mach. 6. patienter sustinens voluntariè præibat ad supplicium, ac fortiter pro gravissimis, ac sanctissimis legibus honestã morte perfunctus est. Eleazarum autem qui 1. Mach. 6. legitur se dedisse, ut liberaret populum suum, & acquireret nomen æternum, currens audacter in medio legionis, occidens à dextris, & à sinistris; quis, inquam, ipsum jure reputaverit Martyrem, quantumvis mortuus illic sit?

Si dixeris, pugnavit, & mortuus est, ut acquireret nomen æternum: similiter Judas Machabæus, ut non inferret crimen gloriæ suæ.

Audi quid Scriptura testetur de Eleazaro vero Martyre v. 19. *At ille gloriosissimam mortem magis quam odibilem vitam complectens voluntariè præibat ad supplicium.* Et v. 25. *Et ipsi propter meam simulationem, & propter modicum corruptibilis vite tempus decipiuntur; & per hoc maculam, atque execrationem mea senectuti conquiritam.*

Nonne scriptum est: *Melius est nomen bonum quam divitiae multa* Proverb. 22. v. 1. Et Eccle. 7. v. 2. *Melius est nomen bonum quam unguenta pretiosa?* Hinc Eccle. 41. v. 15. *Curam age de bono nomine: hoc enim magis permanebit tibi, quam mille thesauri pretiosi & magni.* Curam egit boni nominis Judas Machabæus, curam egit Eleazarus, & posuerunt animas suas pro fratribus suis, & patrijs Dei legibus: quid ergo eorum Martyrio defuit, si Martyr pugnat? Si autem non pugnat, palam est non omnem mortem pro Christi fide, aut vera virtute illatam, esse verum & propriè dictum Martyrium.

Neque contrarium ullibi docuit D. Aug. Citatur Epist. 180. ibi: *Qui propterea patiuntur, quia fratres, qui eis ad Christianam salutem indigebant, deserere noluerunt, sine dubio suas animas pro fratribus ponunt.* Et post pauca: *Qui clades hostiles ideo non fugit, cum posset effugere, ne deserat ministerium Christi, sine quo non possunt homines vel fieri, vel vivere Christiani, maiorem Charitatis invenit fructum, quam qui non propter fratres, sed propter se ipsum fugiens, atque comprehensus, non negat Christum, suscipit Martyrium.*

Certissime maiore charitatis invenit fructum, qui sine resistantia ab hostibus fidei patitur mortem (de quibus ibi loquitur D. Aug. ut patet ex textu) cum posset effugere, ne deserat ministerium Christi &c. quam qui fugiens persecutionem propter seipsum, atque comprehensus suscipit Martyrium: etenim præter fructum Martyrij quasi ex opere operato, fructum invenit ex opere operantis,

E e e 3 operantis,

Cui Deus coronam Martyrij nõ decevit,

35. Ut patet exemplo Judæ Machabæi,

1. Mach. 2.

Ibid. 3.

Ibid. 9.

Aliorumque cum ipso occisorum,

1. Mach. 7.

36. 2. Mach. 6.

1. Machab. 6

2. Mach. 6.

Prov. 22. Eccle. 7.

Eccle. 41.

Ex quo sequitur non omnem mortem pro fide aut vera virtute illatam esse Martyrium.

37. S. Aug.

Explicat locus S. Aug. pro opposita sententia adductus,

operantis, scilicet ex charitate proximi. Ergo quicumque, & qualitercumque pro fratribus moritur, est verus & propriè dictus Martyr: nulla consequentia.

39. *S. Thom.* Atque hinc studio factum existimo, ut S. Tho. q. 124. a. 5. ad 3. dum ait, etiam defensionem Reip. si in Deum referatur, esse causam Martyrij, tamen alto involvat silentio, cur Ecclesia non colat ut Martyres eos, qui in bello iusto moriuntur, pro ut sibi objecerat in eodem tertio argumento, ad quod ibi responderet.

An in aliquo casu defensio Reip. possit esse causa veri Martyrij. Si autem à me quaeritur, in quo ergo casu defensio Reipublicæ foret causa Martyrij? Respondeo, si innocens à Tyranno ad mortem postulatus, ultrò se occidendum traderet, ne Deum offenderet. Obligat namque iustitia legalis unumquemque in particulari, ut moriatur pro populo, & non tota Republica pereat. Sed & milites in bello fidei erunt Martyres si jam victi, odio religionis occidantur, sive si occidantur volentes se jam dedere, & arma abjicientes, & ipsi ob eam causam mortem acceptent.

Idem assero de ijs qui in fuga occiduntur, aut etiam reluctantes, non conando alteri malum simile inferre. Hæc enim reluctatio non est propria resistentia, sed instar fugæ: Patet in eo qui leviter reluctaretur iustitiæ publicæ, non conando ministris inferre gravius malum qui fugienti similis haberetur; minimè autem diceretur positivè resistens vim inferendo.

40. *Quid si Tyrannus præter veram virtutem alios prætextus fingat?* Huc usque de essentia Martyrij, quæ integra perleverat, tamen occidens præter veram virtutem, alios prætextus fingat. Nam etiam Judæi alia prætextabant contra Christum; nempe quod peccasset in legem Moysis &c. ideoque illum tamquam malefactorem videri volebant occidisse, & tamen quis ambigat Martyrem fuisse, imò caput Martyrum? Profectò in primitiva Ecclesia (ait quidam) vix Martyres alij, quàm qui sub prætextu subversionis Reip. licet verè pro Christo, occiderentur. Quod ego vix aut ne vix quidem credo.

Quid si titulus sit mixtus? Sed quid si aliquis occidatur ex titulo mixto, & à parte rei existente, v. g. partim in odium fidei, partim quòd contra justam Reipublicæ legem peccaverit? Respondet idem Auctor non fore Martyrem, quia ex delicto meretur mortem; adeoque tamquam malefactor moritur: secus si delictum non esset de se sufficiens, ut mortem mereretur.

41. Ego autem non video quid repugnet aliquem mori & tamquam malefactorem, & tamquam Christianum. Moriatur ergo

pro peccato, moriatur etiam pro fide Christi aut vera virtute, quamvis gloria Martyrij minuatur, quia partim patitur ut malefactor, cur totaliter extinguatur cum etiam verè patitur pro Fide Christi, aut vera virtute?

Sed de his satis. Ad effectum Martyrij vocat nos doctrina series. Pro quo instituitur

CONCLUSIO III.

Effectus Martyrij est gratia justificationis quasi ex opere operato, ac plenaria culpæ & pœnæ remissio, si subiectum debitè sit dispositum.

Martyrium parvulis conferre gratiam habitualementem, quæ iustificetur à peccato originali adeò certum est, ut non sine temeritate, ne dicam magno errore, negari possit. Probat ex sensu Ecclesiæ, quæ non frustra (D. Aug. auditis lib. 3. de libero arbitrio c. 23.) etiam infantes illos (neminè prorsus excepto) qui, cum Dominus Iesus Christus necandus ab Herode quaeretur, occisi sunt, in honorem Martyrum receptos commendat.

Unde cantat in collecta diei festi SS. Innocentium: Deus cuius hodiernè dicitur præconium Innocentes Martyres non loquendo, sed moriendo confessi sunt. Et in hymno: Salvete flores Martyrum, quos lucis ipso in limbo, Christi insecutor sustulit, cum turbo nascentes vestis.

Eosdem tamquam tales prædicant omnes SS. Patres & DD. Ecclesiæ, quidquid pauci sine ratione contradicant. Sufficit testimonium S. Leonis Papæ Ser. 1. de Epiph. c. 3. Quos rex impius eximit mundi, Christus inserit celo, & quibus necdum sanguinis sui impendit redemptionem, iam Martyrij tribuit dignitatem.

Quis autem ambigat multos ex illis necdum fuisse iustificatos à peccato originali? Etenim varij erant proles infidelium Judæis permixtorum; plures quoque necdum erant oëtiduo nati, adeoque nec circumcisi. Deinde esto fuissent omnes antea iustificati, cur tamen magis quàm alij parvuli in gratia discendentes, colerentur specialiter ab Ecclesia tamquam sancti, si ratione mortis illatæ specialem gratiam, aut sanctitatem non accepissent? Neque enim venerantur ob Circumcisionem, sed ob mortem toleratam pro Christo.

Porro